

ด่วนที่สุด

ที่ กค (กจ) ๐๔๐๕.๓/ดบด

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อ^{จัดซื้อ}
จัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
กรมบัญชีกลาง
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง ข้อหารือแนวทางเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการลงนามในสัญญางานนี้สินค้าหรือบริการที่มีรายการในบัญชีน้ำดื่มไทยแล้วหมอด้ายตามบัญชี

เรียน

อ้างถึง

ตามหนังสือที่อ้างถึง

แจ้งว่า ได้รับการจัดสรรงบประมาณ งบอุดหนุนเฉพาะกิจประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ รายการโครงการระบบผลิตน้ำประปา ขนาดใหญ่ (Water Treatment System) กำลังการผลิต ๑๐ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ปีกแหงค์ รหัส ๐๑๐๒๐๐๐๓ Size L รองรับ ๑๒๑ - ๓๐๐ ครัวเรือน

ซึ่ง ได้ตรวจสอบพบว่า สินค้าหรือครุภัณฑ์รายการดังกล่าวจะหมดระยะเวลาการขึ้นทะเบียนบัญชีน้ำดื่มไทยในเดือนพฤษจิกายน ๒๕๖๗ นี้ เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงขอหารือ ดังนี้

๑. หลังจากเดือนพฤษจิกายน ๒๕๖๗ จะสามารถจัดซื้อจัดจ้างรายการดังกล่าวได้โดยวิธีเฉพาะเจาะจงตามระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้หรือไม่ อย่างไร หากไม่สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้โดยวิธีเฉพาะเจาะจง จะมีแนวทางในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างอย่างไร

๒. กรณีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในครั้งนี้ได้ระบุคำของบประมาณ และได้รับการจัดสรรงบประมาณมาในชื่อระบบผลิตน้ำประปาขนาดใหญ่ (Water Treatment System) ปีกแหงค์ รหัส ๐๑๐๒๐๐๐๓ จึงมีประเด็นสอบถามดังนี้

๒.๑ การจัดซื้อจัดจ้าง จะสามารถใช้ราคากลางที่สำนักงบประมาณระบุในบัญชีน้ำดื่ม ได้ต่อไปตามเดิม เนื่องจากได้ผ่านการตรวจสอบราคากลางที่สำนักงบประมาณเรียบร้อยแล้วหรือไม่ หากไม่สามารถใช้ราคากลางของสำนักงบประมาณได้ จะสามารถใช้ราคากลางที่ส่วนราชการอื่นเคยซื้อหรือจ้างครั้งหลังสุดภายในระยะเวลา ๒ ปีงบประมาณได้หรือไม่ อย่างไร

๒.๒ เนื่องจากสินค้าหรือครุภัณฑ์ดังกล่าวในบัญชีน้ำดื่มไทย ได้จัดให้อยู่ในหมวดครุภัณฑ์ก่อสร้าง ซึ่งระบบผลิตน้ำและระบบควบคุมทั้งหมดนั้นถือเป็นส่วนครุภัณฑ์ ดังนั้น หลังจากสินค้านี้หมดอายุตามบัญชีน้ำดื่มไทยแล้ว ยังจะสามารถระบุในใบประกอบรายการว่า ระบบผลิตน้ำและระบบควบคุม อาทิเช่น ถังกรอง ACFS ห้องสูญ SFX และตู้ควบคุม PnP เป็นครุภัณฑ์ เช่นเดิมต่อเนื่องจากข้อ ๒.๑ ได้หรือไม่ หรือสามารถใช้มาตรฐานบัญชีครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณได้หรือไม่ อย่างไร

๒.๓ เนื่องจากสินค้าหรือครุภัณฑ์ดังกล่าว มีตัวแทนจำหน่ายเพียงรายเดียว และสินค้าหรือครุภัณฑ์นี้มีลิขสิทธิ์ที่มีเจ้าของเพียงรายเดียว หากมีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีอื่นที่ไม่ใช่วิธีเฉพาะเจาะจง แล้วมีผู้ยื่นเสนอราคาเพียงรายเดียว จะสามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างต่อไป จนถึงขั้นตอนลงนามในสัญญาตามระเบียบ กฎหมายได้หรือไม่ อย่างไร

๒.๔ หลังจากสินค้านี้หมดอายุตามบัญชีน้ำดื่มระบบประปา (Water Treatment System) ปีกแรกคือ รหัส ๐๑๐๒๐๐๐๓ ยังสามารถยึดตามคุณสมบัติเฉพาะที่ระบุไว้ในบัญชีน้ำดื่มเพิ่มเติมเดือนตุลาคม ๒๕๖๕ เพื่อประกอบการตรวจสอบงานได้หรือไม่ อย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ (คณะกรรมการวินิจฉัย) พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีข้อหารือ ๑ และ ๒ ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๕ บัญญัติว่า “การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุอาจกระทำได้โดยวิธี ดังต่อไปนี้ ... (๑) วิธีคัดเลือก ได้แก่ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามรายให้เข้ายื่นข้อเสนอ เว้นแต่ในงานนั้นมีผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดน้อยกว่าสามราย (๒) วิธีเฉพาะเจาะจง ได้แก่ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดรายโดยรายหนึ่งให้เข้ายื่นข้อเสนอ หรือให้เข้ามาเจรจาต่อรองราคา รวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุกับผู้ประกอบการโดยตรงในวงเงินเล็กน้อยตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๙๖ วรรคสอง” และมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ให้หน่วยงานของรัฐเลือกใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปก่อน เว้นแต่ (๑) กรณีดังต่อไปนี้ ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง ... (๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (๒) กรณีดังต่อไปนี้ ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง ... (๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” ประกอบกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน พ.ศ. ๒๕๖๓ หมวด ๔ พัสดุส่งเสริมน้ำดื่ม ข้อ ๑๑ ในหมวดนี้ “พัสดุส่งเสริมน้ำดื่ม” หมายความว่า สินค้าหรือบริการที่มีรายชื่อตามบัญชีน้ำดื่มไทยของสำนักงบประมาณแต่ไม่หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์ยาหรือเวชภัณฑ์ที่มิใช้ยาตามหมวด ๔ ซึ่งได้ขึ้นชื่อบัญชีน้ำดื่มไทย” ข้อ ๑๒ กำหนดว่า “ให้พัสดุส่งเสริมน้ำดื่มเป็นพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน” และข้อ ๑๓ กำหนดว่า “ให้หน่วยงานของรัฐจัดซื้อจัดจ้างพัสดุตามข้อ ๑๒ โดยให้ใช้เงินงบประมาณจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ดังกล่าวไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบของงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่อยู่ในบัญชีน้ำดื่มไทย ดังต่อไปนี้ (๑) หากพัสดุที่จะจัดซื้อจัดจ้างมีผู้ขายหรือผู้ให้บริการเพียงรายเดียว ให้หน่วยงานของรัฐจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงจากผู้ขายหรือผู้ให้บริการโดยตรง (๒) หากพัสดุที่จะซื้อจัดจ้างมีผู้ขายหรือผู้ให้บริการตั้งแต่สองรายขึ้นไป ให้หน่วยงานของรัฐจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีคัดเลือก โดยแจ้งผู้ขายหรือผู้ให้บริการทุกรายเพื่อเข้าร่วมเสนอราคา” จากหลักการดังกล่าว หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า

ได้รับการจัดสรรงบประมาณ งบอุดหนุนเฉพาะกิจประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ รายการโครงการระบบผลิตน้ำประปาขนาดใหญ่ (Water Treatment System) กำลังการผลิต ๑๐ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ปีกแรกคือ รหัส ๐๑๐๒๐๐๐๓ Size L รองรับ ๑๒๑ - ๓๐๐ ครัวเรือน

โดยสินค้าหรือครุภัณฑ์รายการดังกล่าวหมายความโดยทั่วไปว่า “สินค้าที่อยู่ในบัญชีน้ำดื่มไทยที่สำนักงบประมาณได้ขึ้นทะเบียนบัญชีน้ำดื่ม จึงไม่อาจดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกอบมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง (๑) (๗) และ (๒) (๗) แห่งพระราชบัญญัติฯ ได้ดังนี้ ย่อมต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามนัยพระราชบัญญัติฯ ดังนี้

๑. กรณีดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ตามพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๖ บัญญัติหลักเกณฑ์ไว้สรุปว่า การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุอาจกระทำได้ ๓ วิธี คือ วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป วิธีคัดเลือก และวิธีเฉพาะเจาะจง โดยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป คือ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการทั่วไปที่มีคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดให้เข้ายื่นข้อเสนอ วิธีคัดเลือก คือ

การที่หน่วยงานของรัฐจะเชิญชวนเฉพาะผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามรายให้เข้ายื่นข้อเสนอ และวิธีเฉพาะเจาะจง คือ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวน ผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตามที่เงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดรายโดยรายหนึ่งให้เข้ายื่นข้อเสนอ หรือเข้ามาเจรจาต่อรองราคา โดยหน่วยงานของรัฐจะต้องเลือกใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปก่อน เว้นแต่ หากหน่วยงานของรัฐพิจารณาถึงเหตุผลในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างแล้วเข้าเงื่อนไขของวิธีดังเลือก หรือวิธีเฉพาะเจาะจง ก็ให้หน่วยงานของรัฐเลือกใช้วิธีนั้นได้ ตามนัยมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี ดังนั้น กรณีดังกล่าวย่อมอยู่ในดุลพินิจของ ที่จะพิจารณาเลือกใช้วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่พระราชบัญญัติ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ กำหนดต่อไป ทั้งนี้ ย่อมต้องดำเนินการโดยเปิดเผยแพร่ โปรดีโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ตามนัยมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติฯ ด้วย

๒. กรณีราคากลาง ตามพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๔ บัญญตินิยามคำว่า “ราคากลาง” หมายความว่า ราคาเพื่อใช้เป็นฐานสำหรับเบรียบเทียบราคาน้ำที่ผู้ยื่นข้อเสนอได้ยื่นเสนอไว้ซึ่งสามารถจัดซื้อ จัดจ้างได้จริงตามลำดับ ดังต่อไปนี้ (๑) ราคาน้ำที่ได้มาจากกรรมการคำนวณหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการราคากลาง กำหนด (๒) ราคาน้ำที่ได้มาจากฐานข้อมูลราคากลางอิงของพัสดุที่กรมบัญชีกลางจัดทำ (๓) ราคามาตรฐานที่สำนักงบประมาณหรือหน่วยงานกลางอื่นกำหนด (๔) ราคาน้ำที่ได้มาจากสื่อบร้าจากห้องตลาด (๕) ราคาน้ำที่เคยซื้อหรือจ้างครั้งหลังสุดภายในระยะเวลาสองปีงบประมาณ (๖) ราคาน้ำที่ได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ ในกรณีที่มีราคาน้ำ (๗) ให้ใช้ราคาน้ำ (๘) ก่อน ในกรณีที่ไม่มี ราคาน้ำ (๙) แต่มีราคาน้ำ (๑๐) หรือ (๑๑) ให้ใช้ราคาน้ำ (๑๒) หรือ (๑๓) ก่อน โดยจะใช้ราคาน้ำตาม (๑๔) หรือ (๑๕) ให้คำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ ในกรณีที่ไม่มีราคาน้ำ (๑๖) และ (๑๗) ให้ใช้ราคาน้ำ (๑๘) (๑๙) หรือ (๒๐) โดยจะใช้ราคาน้ำตาม (๑๔) (๑๕) หรือ (๒๐) ให้คำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐ เป็นสำคัญ” จากหลักการดังกล่าว กรณีการได้มาของราคากลางตามมาตรา ๔ จึงเป็นดุลพินิจของ ที่จะพิจารณา โดยกรรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๓๓.๒/ว ๒๐๖ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เรื่อง คู่มือแนวทางการประกาศรายละเอียดข้อมูลราคากลางและการคำนวณราคากลางเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งในการกำหนดราคากลางหน่วยงานของรัฐต้องคำนึงถึงความจำเป็น คุ้มค่า และประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐประกอบด้วย

๓. กรณีการกำหนดร่างขอบเขตของงาน หรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ หรือแบบรูปรายการงานก่อสร้าง ตามพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง บัญญติว่า “การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้อง กับหลักการ ดังต่อไปนี้ (๑) คุ้มค่า โดยพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้างต้องมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ตอบสนอง วัตถุประสงค์ในการใช้งานของหน่วยงานของรัฐ มีราคาน้ำที่เหมาะสม และมีแผนการบริหารพัสดุที่เหมาะสมและ ชัดเจน (๒) โปรดีโอกาสโดยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต้องกระทำการโดยเปิดเผยแพร่ เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการทุกรายโดยเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอ ต่อการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐานการดำเนินงานชัดเจน และมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร พัสดุในทุกขั้นตอน (๓) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยต้องมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร พัสดุล่วงหน้าเพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีกำหนดเวลาที่เหมาะสม โดยมีการประเมินและเปิดเผยผลลัพธ์ของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ (๔) ตรวจสอบได้ โดยมีการเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ” กล่าวคือ การกำหนดคุณลักษณะทั่วไปของพัสดุที่จะจัดหาต้องดำเนินการโดยเปิดเผยแพร่ โปรดีโอกาส ให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงคุณสมบัติและความสามารถของผู้เสนอราคากลางหรือผู้เสนองาน

และมาตรา ๙ บัญญัติว่า “การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้าง ให้หน่วยงานของรัฐ คำนึงถึงคุณภาพ เทคนิค และวัตถุประสงค์ของการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุนั้น และห้ามมิให้กำหนดคุณลักษณะเฉพาะ ของพัสดุให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อโดยใช้ชื่อยี่ห้อนี้ หรือของผู้ขายรายได้รายหนึ่งโดยเฉพาะ เว้นแต่พัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างตามวัตถุประสงค์นั้นมีชื่อยี่ห้อเดียวกันจะต้องใช้อะไหล่ของยี่ห้อใด ก็ให้ระบุยี่ห้อนั้นได้” ย่อมาเป็นคุณลักษณะของหน่วยงานที่จะกำหนด โดยต้องเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๙ กล่าวคือ เปิดเผย ໂປຣ່ງສີ ເປີດໂຄກສີໃໝ່ມີການແບ່ງຂັນຮາຄາຍ່າງເປັນຮຽມ ແລະມີການປັບປຸງຕໍ່ອຸປະກອບກາຮຸກຮາຍ ອ່າຍ່າງເທົ່າເຖິ່ນ ທັນນີ້ ການกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้าง ให้หน่วยงานของรัฐ คำนึงถึงคุณภาพ เทคนิค และวัตถุประสงค์ของการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุนั้น และห้ามกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ ของพัสดุให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อโดยใช้ชื่อยี่ห้อนี้ หรือของผู้ขายรายได้รายหนึ่งโดยเฉพาะ ตามนัยมาตรา ๙ ແທ່ງพระราชบัญญัติฯ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางแพตริเชีย ມົງຄລວນິຈ)

ອົບດີກຣມບໍ່ຢືນຢັນ ປັບປຸງຕໍ່ອຸປະກອບກາຮຸກ

ປັດຕະຫຼວງການຄລ້າ

ປະຊາຊົນປະລາຍງານ

กองการพัสดุภาครัฐ

ฝ่ายเลขานุการ

โทร. ๐ ๒๑๒๗ ๗๐๐๐ ต่อ ๔๕๘๘

โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๑๘๕ - ๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@cgd.go.th